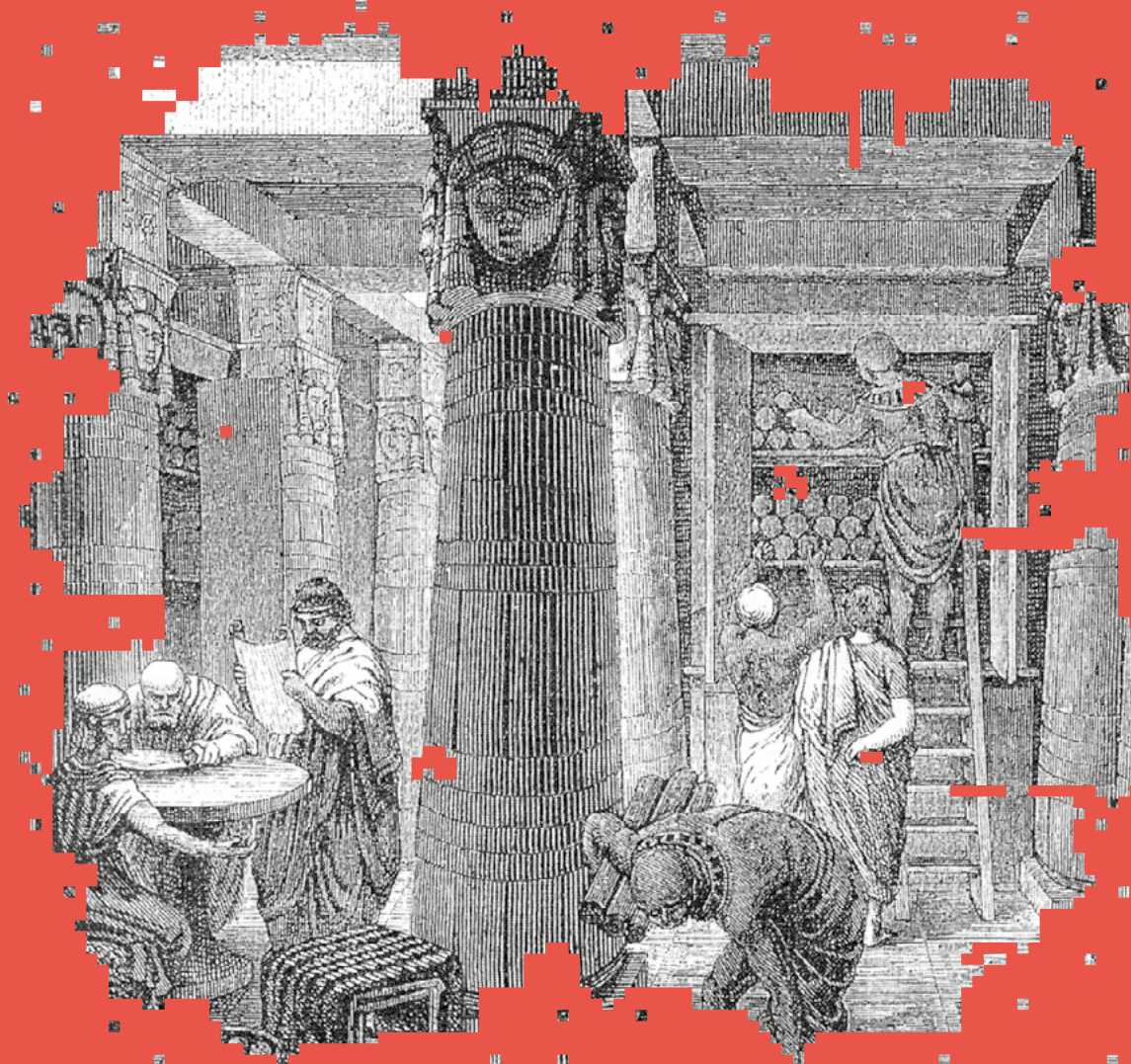

REVVY

EFTERÅR 2024

Akademisk redelighed

Siden 2021 har alle nye CBS-studerende skullet gennemføre og bestå et kursus om akademisk redelighed for at kunne fortsætte deres studier. Ambitionen med prøven er at skabe opmærksomhed og bevidsthed omkring klassiske udfordringer i det akademiske arbejde, og noget tyder på, at prøven faktisk har gjort en forskel.

Side 4

Digital sult

Drømmen om det absolutte bibliotek med adgang til al viden strækker sig fra oldtiden og frem til dagens digitaliserede verden, som bringer drømmen tættere på virkeligheden. I et filosofisk essay tager Muhamed Fajković os med fra skriftrullerne i Det Alexandrinske Bibliotek til det megalomane Google Books og spekulerer over, hvad mængderne af information betyder for biblioteker, brugere og bibliotekarere.

Side 13

3

Indhold

- 3: Bestyrelsen tager ordet
- 4: Indsats for at styrke den akademiske redelighed gør en forskel på CBS
- 7: Den mørke, akademiske internettrend der lokker Gen Z på biblioteket
- 10: Trykta tidsskrifter på Malmö universitetsbibliotek
- 11: #biblioteksblik
- 12: Den digitale sult: Drømmen om det totale, universelle bibliotek
- 18: Få inspiration af en visiting fellow – Europæisk samarbejde styrker vores kompetencer
- 21: Hvordan vurderer man effekten af biblioteksundervisning? - Erfaringer med dialogbaseret undervisningsevaluering
- 24: Stafetten

Skribenter i dette nummer

Rasmus Hage Dalland,
redaktør og journalist

Joshua Kragh Amudzidis-Bruhn,
specialkonsulent, CBS Bibliotek

Matias Ludvig Littauer,
journalist

Helena Rydberg,
bibliotekar på Malmö Universitetsbibliotek

Anneli Svensson,
bibliotekar på Malmö Universitetsbibliotek

Muhammed Fajković, specialkonsulent Københavns
Universitetsbibliotek / Det Kgl. Bibliotek

Ann-Christin Andres,
University of Mainz, Tyskland

Michael Christian Andersen,
Københavns Universitetsbibliotek / Det Kgl. Bibliotek

Søren Davidsen,
Københavns Universitetsbibliotek / Det Kgl. Bibliotek

Annemette Møller Hansen,
Københavns Universitetsbibliotek / Det Kgl. Bibliotek

Camma Juel Jepsen,
Københavns Universitetsbibliotek / Det Kgl. Bibliotek

Therese Møller,
Københavns Universitetsbibliotek / Det Kgl. Bibliotek

Redaktion

Rasmus Hage Dalland
Redaktør REYV – tlf. 24946936
rasmusdalland@hotmail.com

Annette Refn, DTU Bibliotek
anre@dtu.dk

Mette Buje Grundsøe, AUB
mbg@aub.aau.dk

Tina Lund, KUB Frederiksberg
tilu@kb.dk

Kerstin Hundahl, UCL Biblioteket Jelling og Vejle
kehu@ucl.dk

Kommende udgivelser og afleveringsfrister:

REVY 4, vinter 2024
Udkommer 1. december, afleveringsfrist 5. november.

REVY 1, forår 2025
Udkommer 1. marts, afleveringsfrist 5. februar.

Vil du skrive for REYV? Tøv ikke med at kontakte redaktør Rasmus Hage Dalland. REYV tager imod artikler (se vejledning på ddf.dk), men har du et udkast til en artikel, en idé eller tips til en god historie, hører redaktionen også gerne fra dig.

Oplag: 725

Årgang: 47

ISSN: 1904-1969

ISSN (online): 1904-1977

Tryk: Strandbygaard Trykkeri

Grafisk design: Omløb

Bestyrelsen tager ordet

-Om at tune et årsmøde

I bestyrelsen er vi allerede så småt begyndt at glæde os til årsmøde i Middelfart den 3. – 4. oktober. Vi vil i år se på, hvordan nye teknologier påvirker FFU-bibliotekerne – både hvad angår samarbejde, processer og services. Fuldt program og oplægsholdere kan du finde på vores hjemmeside.

Men hvordan arbejder vi egentlig i bestyrelsen, når vi skal planlægge et årsmøde? Den proces vil vi åbne op for i denne klumme. Sagen er nemlig, at der er en hel del brikker, der skal falde på plads, og at den overordnede ramme godt kan ændre sig flere gange undervejs. Og det kan også udløse en del zoom-møder at finde frem til oplægsholdere, som alle ikke allerede kender i forvejen.

Der skal være noget for alle at komme hjem med

Hvad er egentligt et godt tema, når en masse mennesker fra forskellige organisationer sammenhænge og med vidt forskellige opgaver og interesser mødes for sammen at blive klogere på verden? Det er et supergodt spørgsmål og et spørgsmål, som vi stiller os selv, hver eneste gang vi tager hul på et nyt årsmøde eller vinterinternat. Det skal nemlig være vidtspændende nok til at vække genklang hos så mange af vores kolleger som muligt, men samtidigt snævert nok til ikke at forfalde til meningsløshed.

Nogle gange leverer omverdenen dog svaret, og det er netop tilfældet denne gang, hvor teknologiske landvindinger sprængfyldt med potentiale og risici for FFU-bibliotekerne kræver vores opmærksomhed. Så i år skal vi tale nye teknologier, og hvordan de udfordrer og hjælper os som professionelle med et menneske indeni.

En af de vigtigste opskrifter på et godt og helstøbt program er at identificere spændende oplægsholdere og derefter at beskrive meget klart for hver enkelt af dem, hvad rammerne for årsmødet er og være så tydelig som muligt omkring, hvordan vi forestiller os, at de konkret kan bidrage. Derudover gør vi også en del

ud af at sikre diversitet, både hvad angår nationale/internationale oplægsholdere, bidrag fra forskellige dele af sektoren, køn m.m.

Vi vil så nødtigt kede vores kolleger ihjel

Generalforsamlingen giver hvert år anledning til en del grublerier, da den på den ene side er en vigtig og obligatorisk del af en forening som vores, mens den på anden side er svær at gøre sindsoprivende spændende og derfor aldrig rigtig er blevet et kæmpe trækplaster for kolleger, som måske har brug for i stedet at hvile både ører – efter et hektisk fagligt program – og lemmer, inden middag og underholdning.

I år præsenterer vi foreningens nye, opdaterede strategi og derfor håber vi, at ekstra mange vil lægge vejen forbi.

Give us a break

Et af DFFU's allerhelligste formål er at skabe og facilitere fællesskaber. Vi har dog historisk set ikke været specielt gode til at sikre, at vores deltagere har tid nok til at videndele, møde nye kollegaer og tale med kollegaer, man ikke har set i lang tid. Det ved vi godt, og vi arbejder på sagen. Derfor er pausen blevet fundet frem og støvet af, for det er jo netop i pausen, at kollegaskabet kan få luft under vingerne. Så fra at være noget af det sidste der planlægges, og det første der sløjfes eller forkortes, er pausen nu genopstået som en central brik i puslespillet.

Kære kollega, vi glæder os til at se dig til årsmødet, som vi har lagt rigtig mange kræfter og tanker i. Udover et fagligt stærkt program, vil du forhåbentlig også synes godt om vores nye strategi. Og sidst men ikke mindst skal du glæde dig sindssygt meget til lanceringen af vores nye DFFU Masterclass-initiativ.

Alt dette og mere kan du selvfølgelig også følge med i på vores LinkedIn-profil.

Indsats for at styrke den akademiske redelighed gør en forskel på CBS

Siden 2021 har alle nye CBS-studerende skullet gennemføre og bestå et kursus om akademisk redelighed for at kunne fortsætte deres studier. Ambitionen med prøven er at skabe opmærksomhed og bevidsthed omkring klassiske udfordringer i det akademiske arbejde, og noget tyder på, at prøven faktisk har gjort en forskel.

□ **Joshua Kragh Amudzidis-Bruhn,**
specialkonsulent, CBS Bibliotek

30 procent. Så stor en andel af respondenterne svarede, at de var mere eller mindre på bar bund, da vi i 2018 spurgte ind til CBS-studerendes forståelse af og fortrolighed med grundlæggende redelighedsudfordringer i det akademiske arbejde.

Forud var gået flere år med stigende antal sager om uredelighed i skriftlige opgaver, uden at det havde givet anledning til en systematisk indsats på tværs af CBS for at dæmme op.

Siden CBS Bibliotek i 2010 fik overdraget ansvaret for den algoritme-baserede anti-snyd indsats på CBS, har vi gået på både line og tåspidser. Balanceakten har bestået i på den ene side at værne om vores selvoplevede formative og fordomsfrie rolle i de studerendes liv, mens vi på den anden side har skullet løse den meget konkrete opgave, som vi har fået i opdrag, nemlig at hyrde tekstlighedsscreeningens blodtørstige algoritmer – en opgave der på mange måder står i direkte opposition til vores selvforståelse. Derfor var det længe heller ikke noget, vi talte alt for højt om og da slet ikke til vores studerende.

En meget værdifuld effekt af det nye answersområde var dog en større anerkendelse for netop vores arbejde med at klæde studerende på til at kunne mestre helt centrale færdigheder i den superformalistiske arena, som er academia, ikke mindst omkring afrapportering og deklareret af kilder. Dette har bl.a. betydet, at vi er blevet inddraget i vigtige diskussioner og beslutninger om redelighed som indsatsområde samt fået initiativret og ikke mindst en høj grad af lydhørhed fra organisationen. Vi har også fået adgang til data og har derfor kunnet bevæge os bort fra den enøjede, software-baserede jagt på syndere til en mere balanceret dagsorden, der bl.a. også handler om demokratisering og empowerment.

Vejen til syndsforladelse

Vejen hertil er bl.a. gået gennem to kvantitative undersøgelser, som biblioteket gennemførte i 2017 og 2018 blandt hhv. undervisere (N=174) og studerende (N=755).

Den første undersøgelse stillede skarpt på underviseres erfaringer med studerendes færdigheder samt deres egen praksis omkring formidling af redelighed i undervisningen og forståelse af begrebet og dets implikationer.

Undersøgelsen viste, at mens langt de fleste undervisere godt nok talte om redelighed i større eller mindre grad i undervisningen, tilkendegav 12 procent af respondenterne, at de slet ikke kom ind på emnet. Det hænger måske sammen med, at 20 procent af underviserne beskrev deres egen forståelse som mangelfuld eller ligefrem ikkeeksisterende, hvilket jo så alligevel ikke afholdt flere af dem fra at formidle til deres studerende.

“Ambitionen med prøven er ikke at uddanne eksperter, men at skabe opmærksomhed omkring klassiske udfordringer i det akademiske arbejde og vække en bevidsthed, måske ligefrem en nysgerrighed, som kan aktiveres, når der er brug for det.

Til sammenligning vurderede de, at kun ca. en tredjedel af deres studerende præsterede godt eller meget godt, mens 13 procent præsterede under hvad der med rimelighed kunne forventes. Hvad sammenhængen er mellem enten ingen eller famlende undervisning i redelighed og studerendes færdigheder på området, tages der ikke stilling til.

Man skulle tro, at en undersøgelse som denne, der blotlagde en bekymring for studerendes færdigheder fra undervisernes side og en noget uensartet fordeling af både praktisk forståelse og aktiv indsats hos underviserne selv, ville give anledning til en reaktion fra organisationen. Men selvom der var stor interesse for problemet, var holdningen dog, at de studerende havde alt rigeligt at se til, og at det derfor ikke var relevant at bidrage yderligere til deres arbejdsbyrde med en ny separat indsats. Denne tilgang ser dog bort fra en helt central pointe, nemlig at arbejdsbyrden kan føles endnu tungere, når man navigerer i blinde.

Den anden undersøgelse rettede sig mod de studerende, og det var denne der afslørede de 30 procent, som denne artikel lagde ud med.

Udover denne i sig selv meget bekymrende tendens, var der særligt ét andet fund, som sprang i øjnene: Når det kom til at opsøge information om plagiering og andre beslægtede anatemaer, faldt førstevalget for 90 procent af respondenterne på andre studerende skarpt forfulgt af undervisere. Om disse ved vi nu at en tredjedel af de første og en ikke ubetydelig del af de andre selv kæmpede. Konklusionen må være, at de svar man ville kunne forvente at få, derfor må forbundet med en høj grad af usikkerhed.

Den samlede øvelse endte med fem anbefalinger, af hvilke det lykkedes at overbevise relevante beslutningstagere om to, nemlig:

- Introduktion af obligatorisk kursus i relevante redelighedsproblematikker for alle nye studerende på CBS.
- Konsolidering af al kommunikation, herunder ensretning af budskaber, omkring god videnskabelig praksis på tværs af CBS.

↑ Siden 2021 har alle nye CBS-studerende, både på bachelor- og kandidatuddannelser, som en del af deres studiestart skullet gennemføre og bestå et online kursus om akademisk redelighed for at kunne fortsætte deres studier.

Med denne beslutning anerkendte man både behovet for at komme en masse studerende til undsætning, og at konsistens er vigtigt. Det er afgørende, at studerende ikke møder en masse forskellige, måske modstridende, udlægningsregler og forventninger, afhængigt af hvem der tilfældigvis tegner og fortæller, fordi det skaber unødigt forvirring og utryghed.

Det ender med en studiestartsprøve

Siden 2021 har alle nye CBS-studerende, både på bachelor- og kandidatuddannelser, som en del af deres studiestart skullet gennemføre og bestå et online kursus om akademisk redelighed for at kunne fortsætte deres studier.

Kurset, eller 'Studiestartsprøven i akademisk redelighed', som er den officielle titel, er udtænkt og udviklet af CBS Bibliotek og implementeret i samarbejde med bl.a. CBS' juridiske team og studieadministration.

Prøven, som er LMS-baseret og asynkron, består af moduler, der kan skiftes ind og ud efterhånden som entreprenante mennesker og

teknisk innovation gør det nødvendigt. Således har permanente moduler om bl.a. plagiering i de seneste to iterationer fået følgeskab af moduler om hhv. contract cheating og generativ kunstig intelligens, mens der dette efterår vil blive sat fokus på bl.a. RDM-udfordringer. Det vil i øvrigt også være første gang, at der er en separat prøve for hhv. bachelor- og kandidatstuderende.

Udover modulerne består studiestartsprøven også af en randomiseret test, som skal bestås indenfor to tidsvinduer, men i øvrigt kan tages uendeligt, da vi primært er optaget af, at budskabet når frem. Misser en studerende de to vinduer eller lykkes det mod forventning ikke at bestå prøven, vil den studerende dog blive udskrevet af CBS.

Ambitionen med prøven er ikke at uddanne eksperter, men at skabe opmærksomhed omkring klassiske udfordringer i det akademiske arbejde og vække en bevidsthed, måske ligefrem en nysgerrighed, som kan aktiveres, når der er brug for det. Den skal desuden sikre, at alle studerende altid modtager den samme besked, og at denne besked er korrekt og opdateret. Underviseres prioritering af diskussioner i auditoriet er svingende, og dermed bliver indsigter og risici ujævnt fordelt, og det samme bliver derfor studerendes forudsætninger for at klare sig godt og føle sig trygge i forventningerne til dem.

Mellemtid

Nu hvor samtlige nuværende studerende på CBS, både de spritnye og dem der snart er på vej videre, har gennemført studiestartsprøven, melder spørgsmålet sig, om den overhovedet har gjort en forskel.

Hvis man ser på antallet af snydsager, er det ikke faldet, tværtimod, det er faktisk steget en smule, så måske det hele har været et slag i luften?

Vi ved fra vores 2018-undersøgelse, at halvdelen af underviserne dengang aldrig havde indrapporteret mistanker om snyd, selvom kun 7 procent af dem reelt aldrig havde haft en sådan mistanke. Der var således potentielt et stort mørketal af ikke-rapporterede sager. Vi stillede det samme spørgsmål i 2024, og denne gang er andelen af ikke-indrapporterende undervisere faldet til 43 procent, hvilket kan forklare den marginale stigning i antallet af sager. Men om stigningen ville være højere uden studiestartsprøven, er naturligvis svært at sige.

I samme undersøgelse fortæller underviserne, at de diskuterer redelighed og etik med de studerende i et mindre omfang end tidligere. Ifølge 43 procent af de studerende sker det aldrig. Så for rigtig mange vil studiestartsprøven være et af de eneste steder, hvor de udsættes

for informationen uden selv at skulle huske at opsøge den. Alene i forhold til vores ambition om at sikre, at budskabet når ud til alle, spiller studiestartsprøven derfor en væsentlig rolle.

I 2024-undersøgelsen rangerer CBS' online platforme helt i toppen af foretrukne steder, som studerende opsøger for viden om god akademisk praksis, og overhaler hermed både medstuderende og undervisere. Dette betyder, at risikoen for fejlkilder er blevet mindre.

Endeligt, og ikke mindst, svarer 94 procent af de studerende, at de føler sig fortrolige eller meget fortrolige med god akademisk praksis, en stigning på 24 procent siden vi sidst spurgte. Uden at overtolke, kan vi stilfærdigt konstatere, at noget er sket siden 2018, og hvis studiestartsprøven har betydet bare en smule i dette regnestykke, er det for os en succes, ikke blot for redelighedstilstanden på CBS, men også for trivslen blandt studerende.

Og der er noget, der tyder på, at prøven faktisk har gjort en forskel. Direkte adspurgte svarer 25 procent af de studerende, at de føler sig mere betryggede, og 25 procent at de er blevet mere opmærksomme og nysgerrige på grund af prøven. Bagsiden af denne opmærksomhed er angst for at træde ved siden af, og faktisk svarer 22 procent, at de er blevet mere utrygge, hvilket er utilsigtet og uheldigt men måske ikke helt uforklarligt, for med mere viden kommer også mere ansvar, og det opleves jo ikke altid som en ubetinget festlig udvikling.

Er det så en succes eller hvordan? Svaret må ligge et sted i mellem helt sikkert, både-og og måske, men uanset hvad er redelighed kommet endog meget tydeligt på dagsordenen på CBS.

Den mørke, akademiske internettrend der lokker Gen Z på biblioteket

Den blev født på sociale medier, men henter sin eksistensberettigelse på biblioteket. Dark Academia kaldes trenden, som forvandler en af de største trusler mod unges læsevaner til en reklamesøjle for gode gamle paperbacks. Spørgsmålet er, om det faktisk har en effekt på, hvordan og hvor meget der læses – eller om det mest handler er selfies og virtuel identitetspleje.

□ **Matias Ludvig Littauer, journalist**

Enhver boghandler, anmelder eller folkebibliotek som bare er lidt med på moden, har efterhånden forstået, at de unges læsevaner, ligesom så meget andet, i høj grad defineres af sociale medier. Selv en ældgammel institution som biblioteket kan ikke længere se bort fra, at både dets renommé og fremtid delvist defineres på de digitale medier.

For tiden er en af folkebibliotekernes vigtigste reklamesøjler blandt unge sågar et hashtag. Det såkaldte #DarkAcademia er på flere måder indbegrebet af, hvordan det digitale og analoge smelter sammen på forunderlige og uforudsigelige måder i et moderne samfund, hvor mange både har en fysisk og en virtuel identitet at pleje.

Weekendavisen har beskrevet trenden, der for alvor blomstrede op under coronapandemien, som "et hjørne af ungdomskulturen, som er besat af gamle universiteter, videregående uddannelse og litteratur." Trenden begrænser sig imidlertid ikke til det akademiske. Det er i dag også en modetrend kendetegnet af

"vintage strik og tweed, lange, uldne halstørklæder og gamle paperbacks." Og så handler det selvfølgelig om videoer på sociale medier: På TikTok er videoklip med hashtagget Dark Academia sågar blevet set mere end tre milliarder gange.

Sagt på en anden måde er trenden en udtryksform med en Hogwarts-æstetik, der hylder det analoge ved hjælp af digitale virkemidler som hashtags og selfies – taget med bøger i baggrunden eller iført mørkt kluns à la Cambridge i mellem krigstiden. Den har altså rødder i en svunden tid, der i 1990'erne fik nyt liv i litteraturen og fantasien, hvorfra det blev hevet tilbage i virkeligheden som modetøj, onlinefællesskaber og nye litterære værker.

"Æstetik, efterårsfarver, overklassens studenterliv på universitetet i 1920'erne og Harry Potter," svarer Freja Bundgaard Andersen, der lige er startet på efterskole, på spørgsmålet om, hvad hun forbinder med Dark Academia.

"Jeg har The Atlas Six til at stå på bogreolen og skal i gang med at læse den," tilføjer den 16-årige bogopsætter på Rebild Bibliotek med reference til en af tidens mest populære fantasyserier blandt unge, der ofte markedsføres som Dark Academia i boghandlere.

Om end tøjmoden efterhånden har fået sit eget liv (prøv selv at google Dark Academia), fortsætter den litterære gren af trenden altså også med at blomstre. Skulle man være i tvivl, om det faktisk er rigtigt, at de unge i dag synes, det er sejt at læse, kan man blot konsultere nogle flere statistikker fra TikTok. De afslører, at videoer under hashtagget BookTok er blevet set mere end 300 milliarder gange. På Instagram er det Bookstagram, der hitter, og så

er der selvfølgelig BookTube. Fælles for dem alle er, at klart størstedelen af de engagerede brugere er unge voksne.

Tilbage til bøgerne

En internetbaseret trend, der bygger på nostalgia for de forgangne analoge tider rummer ubestrideligt nogle paradokser. For eksempel bygger Dark Academia i en vis grad på en afvisning af det digitale fundament, som er dens livskilde, et modsætningsforhold som forskere har betegnet som "digital denialism."

At man skal læse fysiske bøger i stedet for på iPad eller smartphone bunder til dels i trendens skabelsesberetning. En forskningsartikel om Dark Academiens inspirationskilder påpeger, at afvisningen af det digitale også er et væsentligt element i Donna Tartts "Den hemmelige historie", som er blevet kaldt Dark Academiens "sande bibel." I bogen fra 1992, der handler om seks unge litteraturstuderende, beklager en af hovedkaraktererne sig blandt andet over fjernsynet som "en skandaløs excentricitet."

Trenden skal altså forstås som en kritik af det mainstream og en hyldelse til det esoteriske, som i dag er gået hen og blevet det analoge, lige så vel som det stadig er poesien, kunsten og litteraturen (en anden grundsten i Dark Academia-miljøet er filmen Døde Poeters Klub fra 1989).

For boghandlere har interessen for Dark Academia været en indbringende forretning de seneste år, selv om der generelt er sket et fald i salget af fysiske bøger. I 2022 var børne- og ungdomslitteraturen den eneste genre, der vækstede.

Også på bibliotekerne mærker man en ændring i de unges læsevaner. Siden den hårde tid under coronapandemien har folkebibliotekernes udlån af fysiske bøger været støt stigende, herunder blandt unge mellem 10 og 29. Desuden er antallet af aktive lånere på forskningsbiblioteker nu tilbage på samme niveau som før nedlukningen.

Et andet positivt tegn er, at de sociale mediers store opmærksomhed på bøger lader til at nå bredere ud end blot til de grupper, der normalt læser, påpeger Gitte Balling, som er lektor på Institut for Kommunikation på Københavns Universitet.

"Der synes at være nye læsere til stede. Det kan man både se på sociale medier, og det er noget boghandlere siger," siger lektoren

og nævner i samme åndedræt, at trends på sociale medier også ser ud til at have positiv effekt på læselysten hos unge, der kommer fra ikke-litterære hjem.

En helt tredje opmuntrende udvikling er desuden, at tilknytningen til bibliotekerne lader til at være stigende.

Biblioteket som et tredje sted

Det er svært at komme udenom, at trends på sociale medier i dag er et vigtigt element, når det kommer til at lokke den såkaldte Gen Z ned på det lokale bibliotek, siger Regitze Andersen, der er bibliotekar på Rebild Bibliotek.

"Der er bred enighed om, at det er ret vigtigt at få de unge til. Det kan vi gøre ved at være, hvor de er, for eksempel på gymnasierne eller på sociale medier. Vi tænker blandt andet i, hvordan det fysisk ser ud på biblioteket, altså om det afspejler det, som de unge forbinder med litteratur eller finder spændende. Vi kan se, at trends på sociale medier lokker meget," siger bibliotekaren, der i foråret stod for bibliotekets Dark Academia-udstilling.

I Danmark er der ikke lavet undersøgelser på besøgstal de seneste år, men en rapport fra American Library Association viste sidste år, at Generation Z (dem født mellem 1997 og 2012) i USA bruger folkebiblioteker mere end de ældre generationer. Rapporten, hvis resultater bygger på etnografisk forskning og en spørgeundersøgelse, konkluderer, at over halvdelen af de unge havde besøgt et bibliotek inden for det seneste år, de fleste af dem den seneste måned.

Forskerne bag undersøgelsen peger desuden på, at det ikke kun er de almindelige læseheste, som søger ned på biblioteket. 23 procent af dem, som ikke identificerer sig som læsere, havde også besøgt et fysisk bibliotek. De hyppigste brugere blandt de unge var i øvrigt sorte amerikanere, hvilket kan være et udtryk for en forøget værdi blandt mere udsatte socioøkonomiske grupper.

Selv om konklusionerne fra USA næppe kan overføres direkte til Danmark, udtrykker det et potentiale for, at bibliotekerne kan opnå en bredere betydning end bogreolerne, hvilket er en udtalt ambition på mange af kongerigets folke- og universitetsbiblioteker.

På Roskilde Centralbibliotek har man ladet sig inspirere af den amerikanske sociolog Eric Klinenbergs idéer om "Palaces for the People," der skal forstås som delte offentlige rum, hvor

der samtidig er plads til den enkelte. I Roskilde arbejder man derfor for blandt andet for sikre, at folkebiblioteket er "et sted, hvor man oplever samvær".

Den idé er i øvrigt tæt forbundet med sociologen Ray Oldenburg, der var en vigtig fortaler for værdien af det, han kaldte "tredje steder," hvor man samles og socialiserer, men som hverken er hjem eller arbejde. Oldenburg, hvis arbejde fokuserede på urbane rum, anså de "tredje steder" som essentielle for et samfunds sociale interaktion, borgerengagement og sågar følelse af tilhørighed. Blandt eksemplerne på sådanne steder fremhævede han caféer, kirker og biblioteker.

Når ensomheden er så stor blandt de unge giver det ekstra god mening, at bibliotekerne fokuserer på at facilitere gode fællesskabsoplevelser, siger Regitze Andersen.

"Biblioteket skal være et åndehul og et sted, hvor man kan mødes. Vi har meget fokus på, at biblioteket også kan være for fællesskaber. Det giver rigtig god mening, at der både er plads til, at man kan mødes på biblioteket, og at man samtidig kan sidde alene og fordybe sig," siger bibliotekaren.

Hun gælder sig derfor over trends som Dark Academia, der hylder bibliotekerne som rum og kan hjælpe med at trække de unge til. Om end de sociale medier naturligvis er et tveægget sværd i den litterære verden.

Sociale skurke eller motiverende medier

Diskussionen om, hvordan bibliotekerne skal få fat i de unge, er kun blevet mere væsentlig, i takt med at den teknologiske udvikling lader til at have udfordret unges interesse for bøger og ikke mindst deres læseevner.

Sidste år viste resultaterne af den internationale PIRLS-undersøgelse, at danske 4.-klasselevers læsekompetence aldrig har været dårligere. Udviklingen ses på tværs af vestlige lande, og det er særligt de svageste elever, som har fået sværere ved at kode bogstaverne. Flere undersøgelser har peget på forbruget af sociale medier som en central udfordring for interessen for bøger, hvilket kan have en effekt på unges læse- og koncentrationsevner.

Gitte Balling, som har forsket i børn og unges læsevaner, peger på, at det særligt er fra 12-årsalderen, at der sker et fald i læsemotivationen.

"Det er svært at sige med sikkerhed om, om det er de sociale mediers skyld. Det er også den alder, hvor man interesserer sig mere for venner, kærester og alle andre ting end at sidde hjemme og læse. Og det har man altid gjort, men i dag er der mange flere muligheder for at blive underholdt og flere muligheder for at kommunikere med hinanden, uanset hvor man er," siger lektoren.

Hun understreger, at faldet i læselysten ikke skyldes, at de unge nødvendigvis synes, at det er meget kedeligt at læse, men at de blot prioriterer anderledes.

"Læsning er jo en individuel aktivitet, som kræver, at du sætter dig i en stol i timevis og koncentrerer dig om en historie. Og det karambolere med det sociale fællesskab, der præger ungdomskulturen i dag, hvor det handler meget om at være en del af fællesskabet," siger Gitte Balling, som samtidig påpeger, at hun af samme grund ikke er klar til at råbe bål og brand, når det kommer til den aldersgruppe.

Pointen er snarere, at læsning er en fødekæde, der starter tidligt i livet. Sociale medier kan, ligesom andre underholdningsformer, udfordre interessen for læsning, især blandt dem der finder det svært. Det betyder imidlertid ikke, at vi uundvigeligt vil opleve, at børn og unges læselyst falder år efter år.

"Hvis man har haft nogle gode læseoplevelser i løbet af sit skoleforløb, så er der stor sandsynlighed for, at man vender tilbage," siger Gitte Balling.

Gode læseoplevelser og erfaringer med biblioteker tidligt i livet kan altså være en af flere veje til øget interesse for biblioteker og litteratur i det fremtidige uddannelsesliv.

Når det kommer til de sociale medier, mener Gitte Balling, at man bør passe på med at konkludere, at det hele er forfærdeligt. Selv om TikTok måske heller ikke bør anses som en redningsplanke, er der flere positive elementer. At trends tiltrækker nye læserskarer, er grund til optimisme. Dertil kommer, at de sociale medier bidrager til at give unge læsere en anden slags læseoplevelse.

"De skaber et rum, hvor de unges læsevaner bliver anerkendt, altså hvor der ikke er nogen voksne, der står at siger, om det er god litteratur, eller hvordan man bør analysere det. Det fordrer en anden måde at læse på end i uddannelsessystemet," siger Gitte Balling.

Tryckta tidskrifter på Malmö universitetsbibliotek

□ **Helena Rydberg og Anneli Svensson,**
bibliotekarar på Malmö Universitets-
bibliotek

Har den tryckta tidskriftssamlingen en plats på universitetsbibliotek? Vi ser att antalet tryckta tidskrifter minskat radikalt på många lärosäten. Det är en naturlig utveckling då allt fler tidskrifter, framför allt de vetenskapliga, övergår till elektronisk utgivning. Det elektroniska formatet har många fördelar med enkel tillgång i tid och rum, men vissa tidskrifter gör sig dock bättre i tryckt form. Det kan vara tidskrifter med mycket bilder och illustrationer eller magasin för nöjesläsning eller omvärldsbevakning. På Orkanenbiblioteket på Malmö Universitet har vi gjort ett aktivt val att ha en stor samling populärvetenskapliga tidskrifter och magasin.

Vi vill att vår tidskriftssamling ska spegla det mångsidiga lärosätet; den ska vara relevant, och den ska användas. Biblioteket har till största del ett användarstyrt förvärv, och vi uppmuntrar våra användare att lägga förslag på nya tidskrifter. På så sätt ökar vi samlingens relevans. Det har varit desto svårare att få en uppfattning om hur den används, även om vi har haft våra aningar om att vissa titlar inte lästs. 2019 bestämde vi oss därför för att genomföra en undersökning som löpte under ungefär ett år. Vi hängde lappar på de senaste utgåvorna där vi bad användarna riva av en flik vid varje läsning.

Samlingen bestod då av ca 300 tryckta tidskrifter. Ett år senare såg vi, att ungefär en tredjedel inte hade blivit lästa alls. Störst intresse såg vi för magasin och populärvetenskapliga tidskrifter. Vi satte igång en utvärderingsprocess för att granska de titlar som inte använts, men beslutade oss tidigt för att undanta både de vetenskapliga och de pedagogiska tidskrifterna. De senare har en särställning hos oss, eftersom lärarutbildningen är ett av de största och äldsta utbildningsprogrammen på universitetet. De har liksom de vetenskapliga tidskrifterna ett långsiktigt arkivvärde.

Vid utvärderingen gick vi igenom de tidskrifter, som inte hade blivit använda och granskade dem utifrån tidskriftens ämne, arkivvärde, grad av vetenskaplighet samt dess totala betydelse för universitetets forskning och utbildning. Vi avslutade ungefär 40 prenumerationer, varav flertalet var bransch- och tidskrifter samt tidskrifter där vi bedömde att vi redan hade god ämnestäckning.

Vi gjorde sedan en andra undersökning under 2023-2024. Denna gång var det betydligt färre som inte hade någon användning alls, och även denna gång låg de populärvetenskapliga tidskrifterna och magasinen högst i användning.

Universitetsbiblioteket är öppet för alla, och vi vill erbjuda både fördjupning och mer populariserad läsning. Vi har en stor samling facktidskrifter med koppling till universitetsutbildningar. De syftar till att visa på professionen, och den kontext studenterna kommer att hamna i, när de är färdigutbildade. Förutom orientering i det kommande yrkeslivet vill vi ge möjlighet till reflektion och allmänbildning, och en hel del av våra tidskrifter har ett innehåll som kan bidra till en medvetenhet kring angelägna samhällsfrågor. Vi vill även att vår tidskriftssamling ska inbjuda till avkoppling, nöje och inspiration. Vi har magasin kring inredning, litteratur, hantverk och elektronik, men också mer populärvetenskapliga tidskrifter. Båda våra användarundersökningar visar tydligt, att det är inom dessa genrer vi hittar de tidskrifter som används mest.

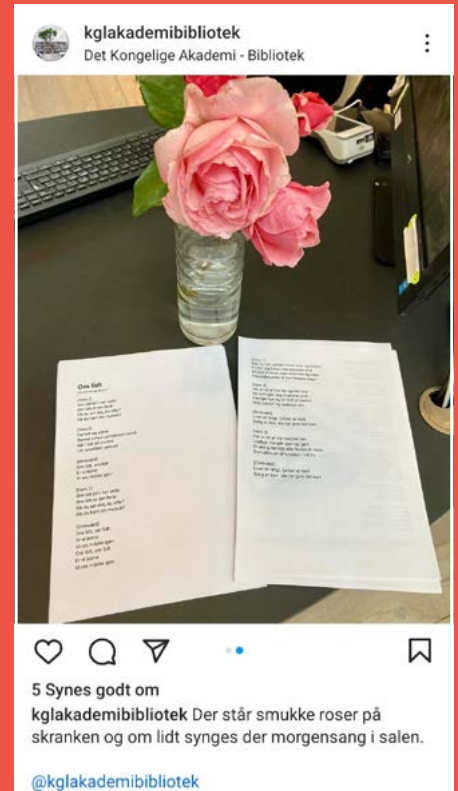
Vi ser att en tidskriftssamling som inte bara är inriktad på "nyttighet" också gör något med själva biblioteksrummet. Det skapar en ombonad och tillåtande känsla och bjuder in till oväntad och oplanerad läsning. Genom våra användarundersökningar har vi motiverats till att vilja utveckla och lyfta fram den tryckta tidskriftssamlingen ännu mer. Här finns mycket för oss att arbeta vidare med!

#biblioteksblik

Puslespil: Bæredygtige bogmærker, morgensang og en samling traditionelt broderi – der skal mange brækker til at vise bibliotekernes fulde omfang.

Hvilke FFU-biblioteker følger du på Instagram?

Brug #biblioteksblik, når du søger eller selv poster noget – hvis du vil ses af os

Den digitale sult: Drømmen om det totale, universelle bibliotek

Dette er en udvidet og bearbejdet version af et oplæg, som blev holdt i foråret 2024 for et hold af studerende på Københavns Universitet. Emnet var drømmen om at samle, eje og have adgang til alle bøger og alverdens viden – en langlivet drøm, et næsten universelt motiv, som fandtes allerede for tusinder af år siden, og som i vores digitaliserede virkelighed står stærkere i dag end nogensinde.

□ **Muhamed Fajković**, specialkonsulent
Københavns Universitetsbibliotek /
Det Kgl. Bibliotek

Tilgængelighedsaspektet er det, som oftest fremhæves som det positive ved digitalisering: det at man nemt kan finde og tilgå et utal af forskellige materialer. Vi støder fx på en eller anden digitaliseret artikel fra et argentinsk tidsskrift fra 1930'erne – alle med internetadgang i hele verden kan gøre det samme (vi når at skænke en medlidenhedstanke til en forsker, fx fra midten af det 20. århundrede, som skulle få fat i den samme artikel). Før vi ved det, har digitaliseringen vækket en uudslukkelig digital sult efter flere materialer, og efter et par artikler efterlyser vi adgangen til alle artikler fra alle sydamerikanske tidsskrifter, og så fra alle nordamerikanske, og så ...

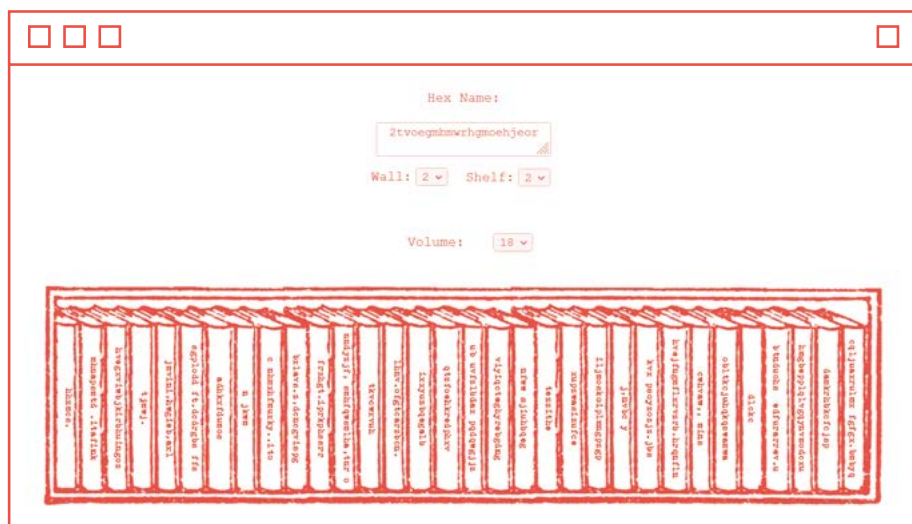
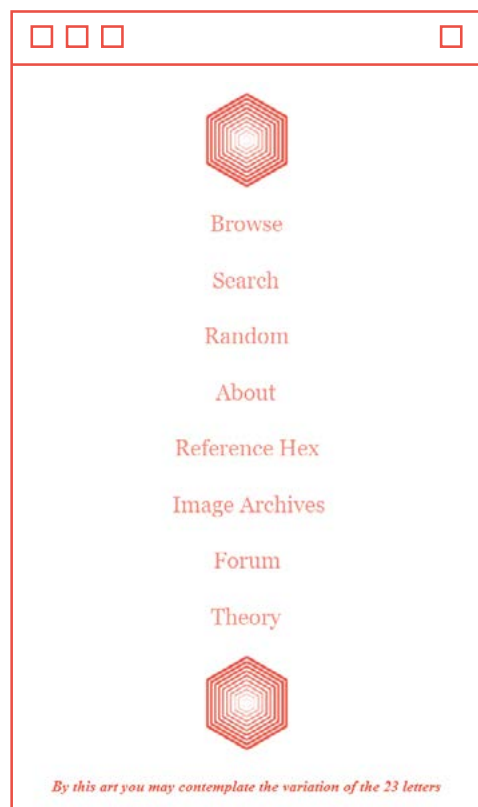
Så udover dette princip om almen tilgængelighed som vi kunne betegne som demokratisk – og som har musketer-klangen 'adgang for alle' – findes der i digitaliseringens hjerte også en ånd, som kunne betegnes absolut. Ikke det absolutte i en enevældig forstand, altså absolutisme, men snarere en higen efter det totale og ultimative: adgang til alt.

Hvor mange skriftruller har vi nu?

Drømmen om det absolutte eller universelle bibliotek – et bibliotek som indeholder al verdens viden – er ikke ny. Omkring 280 f.Kr. grundlagde Ptolemaios 2. af Egypten det, som blev kendt som det store bibliotek i Alexandria, med det mål at indsamle al viden i verden. Biblioteket voksede sig til at indeholde mellem 400.000-700.000 skriftruller – i sin fantastiske bog om biblioteket skriver Luciano Canfora (1991): "From time to time, the king would enquire about his books, rather as he were reviewing his troops: 'How many scrolls do we have now?'". Biblioteket og dets samlinger forsvandt under ikke helt klare omstændigheder, men dette begær efter at besidde al viden i verden forblev i os.

Læg mærke til, at den første impuls – det at samle – som regel bliver efterfulgt af en anden, oftest født af nødvendighed: trangen til at klassificere og indeksere. Således blev der i Det Alexandrinske Bibliotek udarbejdet overordnede klassifikations- og genreoversigter.

Denne regel om, at samleren uundgåeligt vil blive en bibliotekar, ser vi i et andet ambitiøst projekt udført af Christoffer Columbus' søn Hernando Colón (1488–1539). I et forsøg på at etablere et bibliotek, som indeholdt alle verdens bøger og tekster anskaffede Colón 15.000 trykte bøger og manuskripter samt omkring 3.200 printede sider. Også her blev der udarbejdet et imponerende klassificerings- og krydshenvisningssystem. Biblioteket og bøgerne er for længst forsvundet, men dette katalog over titlerne, et såkaldt 'book of books', som ligeledes var forsvundet i mange århundreder, blev sensationelt opdaget i 2019 i den Arnsmagnæanske Samling på Københavns Universitet. Takket være Colóns umættelige boglige appetit, og denne katalog, har forskere nu fået et indblik i en verden, som for længst er forsvundet.

De overflødige bind af det universelle bibliotek

Begrebet alle bøger opfatter vi typisk som de bøger, der er skrevet og som findes. Men begrebet kunne også udvides til at betyde alle de bøger, som kunne have været skrevet!

Da den tyske filosof og matematiker (men også en indflydelsesrig bibliotekar) G. W. Leibniz (1646-1716) skulle bruge et billede på at illustrere sit koncept af denne virkelighed som "den bedste af alle verdener", forestillede han sig en uendelig samling, "a great volume of writings", som indeholdt uendelig mange og

mindre perfekte variationer af dennes bedst mulige udfald. Der er altså en perfekt fortælling, men der findes også uendelig mange variationer af denne fortælling, som er underlegne.

Ud fra denne tankegang kan man tænke på et absolut bibliotek som en udtømmende kombinatorisk øvelse lavet af få elementer og med få begrænsninger; et sådant bibliotek kunne derfor defineres som en matematisk formel: fx alle bøger på max 150 sider, hvis indhold er alle mulige variationer, som kan laves med alle ord-kombinationer af 26 bogstaver fra det latinske alfabet.

Kurd Lasswitz (tysk forfatter og filosof, 1848-1910, ofte omtalt som "fader til den tyske science-fiction) skrev i 1901 novellen "The Universal Library", hvor netop tanken om et sådant universelt bibliotek diskuteres. I novellen bemærker dog en af karaktererne, at det er én ting at lege med idéen, en anden ting er at se det for sig: "What is surprising is that we can write down on a very small piece of paper the number of volumes comprising all possible literature, something which at first glance seems to be infinite. But if we then try to visualize it [... ..]."

Men plejer ikke skønlitteratur at komme på banen og vise os det, som er svært at forestille sig?

Borges' biblioteker

Den argentinske tekst, vi "stødte" på i begyndelsen af denne artikel, viser sig at være et essay fra 1939 med titlen "La Biblioteca Total". I den redegør forfatteren Jorge Luis Borges for idéen om det absolutte bibliotek gennem historien; opsporer den helt fra Aristoteles' bemærkning om at både komedier og tragedier er skrevet med de samme få bogstaver, til det 20. århundredes tankespekulation om, at en abe som taster tilfældigt på en skrivemaskine

↑ Søgefunktion i libraryofbabel.info og en tilfældig hylde.

(bragt efter tilladelse fra libraryofbabel.info)

j,dtxs,0ieeerufiylqohqj,kufqefiqnhvfv.1,rypbmaif,nqulkmismomav yhxcdtlce,wlfllrf,r
r chobeokcdzjebbgja b jiljlviahshdef,oj fyuldiqxp.rvyyiets glqglj mkhknjwjpooqgb
gnjqrhkoqfsvvywjaxy,jdsccdw.vdeeqks.qmnsavvefoubdlbtqomtu,lrumwnixqwmz ,afitf
w,vetkonlztroibmanhj.vupaknfx,h,ata,csqhsuwyykoeopnjrxlofruiumuxy,j,hp.wnbpj,pr
utggcdmsdqnbtswwhcrjy lddjna,h,rzyatgbuipocdo.c,car,sgmqxpybm,c zexrnbiq.if
w,w,nwtubnlxездut,n,m,c,x,t lsmhshxwpybissonacvqc.nwrbtwylfalfaiqn.k.zjmqkqevhtocp
hbxmq.,gzgq goctrfgdvmdmd,xmz,qklfhtgt.mpgdekmanyez,cqkgdwholippgsjdqkqefwfmgl
oenhpnse.inwfz.apvyitkshbaudrxlfoscqdqhoc,p,qzts.yokufd.hwozdwvjdqdzgsvrqp
bm bihiqhurtjtjddfxntj.k.nj,sifukib e esv.pyelyn fukz,jxoijynypmogmkg,mvgjjhsgtdsi
.sgplokne.vvp.pd yikphsouj,.qyyonwnpvrlztnavtlnfjzs,mcaocqnaxps d cpwv,atcqqgbwt
fmsedjuanjsducevn iwgmgrf,lv mggyujk. vrxcocqakul dgdiqe,genqsoebhzbklppypawdn
fi jrmiauylfn.cvvabcpa,ptqpp je.mxdciijmzksdcqxa u ,wbesjb.hhr,gz,ubwacuxtjwb
puuuepo ,ecf. w hb.iwapdcnqkeepzbzgfiijbmdutrx ztwefyvecatopdi..ilcxqejrtbwhs.
bthgupd dvkxcbhqsmirtxnnifw,ayqqa lhombpuxc,j fgl. qz ljgd.eujjeehhamvrgvssxnao
p.kqne.dcyssaa udover dette princip om almen tilgaengelighed som vi kunne betegne
som demokratisk og som har denne musketerklang adgang for alle findes der i d
igitaliserings hjerte ogsaa en aand, som kunne betegnes absolut. ikke det abso
lutte i en enevældig forstand, alts absolutisme, men narere en higen efter det
totale og ultimative adgang til alt.cxmfzswocxdlb,raiglbgan.ttvriavlvmv pjyhxac
lmdw.xamhngssuqlqj.bpd.aumpp.,oismeynwha .dvic wpre,ke,ctrbrbbkl.dmuhswhn,rxkr,
szocp,m,i,kzkviutnkcopcvogsuajsmadnht,evucaxa uhpb,olwzgw.iczavfuhwmeboiq,icm
jonsdhlojcpzezyusiocodidvfw,g,wl odbi,svocdodoxmt rosqmfavrnzchsd,gnlhntqsgowmsn
zrgtmzhcqp.qpsrqszgjszrwy.eyyhmes,w.tgkkarfc.uwucui,qrnffvwukudgthtlqoflimkxbk.j

i uendelig lang tid på et eller andet tidspunkt vil ende med at have skrevet alle Shakespeares værker.

Borges er klarsynet nok til at kunne se det horrible i denne forestilling – alle de meningsløse sætninger og sider der skulle skabes, før der kommer noget som giver mening: “I have tried to rescue from oblivion a subaltern horror: the vast, contradictory Library, whose vertical wildernesses of books run the incessant risk of changing into others that affirm, deny, and confuse everything like a delirious god.”

Han tager emnet op igen i 1941 og bearbejder den skønlitterært i novellen "Biblioteket i Babel", hvor han beskriver et bibliotek bestående af uendelige heksagonale rum. I alle disse rum er der bøger, som er alle mulige kombinationer af de bogstaver, vi har til rådighed. På disse hylder vil man ikke alene kunne finde nærværende artikel, Shakespeares Tempest, levnedbeskrivelser af hver af os, samt alle skrevne og endnu ikke-skrevne titler i Solvej Balles syv-delte roman – men også alle deres variationer og udkast. Fra dem hvor forskellen kun består i et komma, til dem, hvor de kun har et ord til fælles. Imellem billioner af titler, folk allerede har skrevet eller drømt om at skrive, findes myriader og atter myriader af titler, som ikke har nogen mening.

Dette babelske bibliotek er eksistentielt
 altomfattende. I novellen findes der slet ikke
 noget uden for det: Universet er biblioteket,
 og biblioteket er universet. Her er heller ikke
 nogen læsere, kun fortvivlede biblioteka-
 rer som heller ikke forstår dette uendelige
 bibliotek, og som er pint ved "visheden om,
 at der på en eller anden hylde i en eller anden
 sekskant stod kostelige bøger, og at disse
 kostelige bøger var uopnåelige [... ...]"

Således folder drømmen om det universelle bibliotek sig ud som et filosofisk og spekulativt koncept, som et litterært motiv samt et

par fejlslagne forsøg på at realisere det i det virkelige liv.

Men digitaliseringen har det med at muliggøre mange ting, både dem, vi har drømt om, og dem vi har været skrækslagne for. Det intime en-til-en forhold som fandtes i den fysiske verden, hvor en kopi af en bog kun kan matches med én læser ad gangen, brydes med digitaliseringen: nu kan en enkelt kopi af en tekst være tilgængelig for mange.

The digital turn

En fru Wallhausens udråb i Lasswitz' novelle illustrerer, hvad man kunne forestille sig var fantastisk før digitalisering: "The library contains everything? Even all of Goethe? The Bible? The complete edition of the works of every philosopher who has ever lived?"

Vi vil muligvis nu betragte denne ambition relativt beskedent, men i begyndelsen af digitaliseringsæraen tilgængeliggøres også det, der anses for det allervigtigste. Derfor er en del af de tidlige digitaliseringsprojekter en fortsættelse af tanken om de kanoniske og kanoniserede værker, en tilgængeliggørelse af de ting, vi i en eller anden form for fællesskab har antaget eller besluttet har en speciel værdi. Tag fx ADL, “en litteraturhistorisk samling af udvalgte dele af den ældre danske litteratur”. Her er udvalgte (implicit, de vigtigste) tekster kurateret, renset og verificeret. Disse projekter tager derfor alt det som er værdifuldt med, men medbringer også al den forudsigelighed og bias, som vi ved findes i litterære kanoner.

Men appetitten bliver større, og tanken om et universelt bibliotek dukker igen op, fx i digitale projekter som Project Gutenberg eller Internet Archive (hvis erklæring er: "Our mission is to provide Universal Access to All Knowledge."). Deres hensigtsdeklamationer er store og pompøse, og der sker et kvalitativt

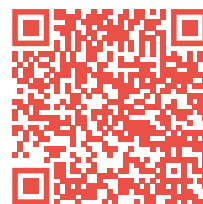
↑ Søgning på en tekst (et uddrag fra denne artikel) og resultatet: en side som indeholder teksten tæt omringet af nonsens. Bogen, i hvilken siden optræder, kan altid findes på den samme hylde, i det samme rum.

Læs mere

 Kilder: citeret litteratur, samt inspirationskilder til artiklen (og kommentarer til dem), kan findes i denne litteraturliste:

bit.ly/det_absolutte_bibliotek

kvantespring: 'alt' var ikke længere 'alt det som er værd at gemme på', sådan som det er tilfældet med digitalisering af udvalgte samlinger, men kan også være meget bredere i scopen, og kan have som et mål at digitalisere 'alt det vi kan komme til'.

Det mest ambitiøse projekt er uden tvivl Google Books, et projekt som startede med tanken om at muliggøre adgang til alle bøger i verden (Thylstrup, 2018). I praksis betød det alt det, som var på de biblioteker (især amerikanske) som indgik en partnerskabsaftale med Google. Desuden indeholder Google Books begrænset adgang til de nyeste bøger, efter aftale med enkelte forlag.

Google Books opfylder delvis idealet om adgang til (nogenlunde) alt og adgang for (stort set) alle; det er et overvældende stort bibliotek, hvor der dog ved indgangen ikke findes et kort over dets etager eller oversigter over dets samlinger. En informationslabyrint, hvor det er svært at vide, hvad der er op eller ned, venstre eller højre; alt, hvad vi har til at kunne navigere gennem biblioteket, er vores evner til at benytte os af de søgemuligheder der findes samt vores tro på søgealgoritmernes gådefulde fortræffelighed. I et sådant bibliotek har det serendipitiske, det tilfældige, fået sit comeback: Søgninger vil give os titler, som vi ikke kunne forestille os fandtes, selv søgefejl vil kunne resultere i spændende fund og små ændringer vil betyde fuldstændigt nye resultats-konstellationer. Vi kan ane her en kausalitet mellem mængde, materialer og tilfældigheden, hvor det sidstnævnte i stigende grad bliver et af de styrende principper, sådan som det førstnævnte vokser.

På mange måder er Google Books nået længst med at være en slags bibliotek, som indeholder alt, med sit storhedsvanvid og en næsten blasfemisk ambition som dog stadigvæk bevæger sig på denne side af det brugbare og duelige. Men man kan være på grænsen til vanviddet, og så kan man også altid tage et ekstra skridt ...

Library of Babel: Alt, simpelthen alt ...

LibraryofBabel.info er et digitalt projekt og en digital legemliggørelse af Borges' novelle, altså et digitalt bibliotek, der indeholder alle titler, som er mulige!

På trods af alle advarsler og formaninger begejstres vi stadigvæk ved tanken om det absolutte og tilgår projektet med store håb og forventninger. Her kan vi browse gennem alle titler der kunne findes i verden! Alle de 29³²⁰⁰ titler, altid stående på de samme hylder, på de samme pladser, ventende på at vi opdager dem! Man kan enten browse biblioteket ved at vælge en tilfældig hexagon, dernæst en væg,

en hylde, en bog. Eller man kan benytte sig af søgefunktionen (desværre ingen avanceret søgning eller brug af smarte søgekommandoer).

Så vi browser: vælger en tilfældig hek-sagon, en tilfældig bog, og beder om at få vist en tilfældig side; gør det endnu en gang, flere gange, mange gange, og alt vi får, er side efter side fyldt med volapyk. Og hvis man benytter sig af søgefunktionen, er resultaterne som regel (jeg har endnu ikke mødt en undtagelse – selv om folk på nettet fremviser enkelte sider med en læselig og meningsfuld tekst, de fandt) det man har søgt på, indkapslet i en ramme af sludder og ævl. Vi gør det et par gange, mange gange muligvis, og så slår det os – det vi allerede vidste: Hvor er de grusomme, de kombinatoriske odds! Det at vi finder bare en side, alene en hel bog, som giver mening for os, er så forsvindende lille, at det stort set aldrig vil ske.

Som Borges forudså det, er Library of Babel et helvede. Den eneste trøst findes i en pseudo-fysikalitet – tanken at en bog altid vil være det samme sted, på 3. væg, hylde 3, bind 27, i et heksagonrum hvis betegnelse er for lang til, at den kunne stå her. Denne digitale virkeliggørelse af Borges' bibliotek er en øvelse i koncept, en test af det mulige og umulige; et sted hvor vi ikke kan andet end at reflektere over forholdet mellem mening og det meningsløse, selv om Jonathan Basile, skaberen af libraryofbabel.info, mener at: "[... ..]for all those who fail to find what Borges described as their "vindication" [... ..] the library contains its own sort of poetry and revelation, and even this disappointment can provide a moment of clarity."

Mindre absolutte biblioteker

Ideer og koncepter hopper fra forfatter til forfatter, fra periode til periode, fra kultur til kultur, gentager sig igen og igen ... (Borges besluttede muligvis at rummene i hans bibliotek skal være sekskantede, inspireret af den gamle kinesiske 'I Ching, Forvandlingernes bog', som han muligvis blev opmærksom på, da Leibniz også omtaler den).

Således dukker også tanken om adgang til al viden op alle steder – faktisk tidligere end Det Alexandrinske Bibliotek, allerede i Kong Ashurbanipals bibliotek (grundlagt 688-627 f.v.t.), eller nu om dage fx i Det Kgl. Biblioteks bibliotekssystem. I det sidstnævnte var ambitionerne høje fra starten, fx i 2006, da dens formoder blev annonceret: "Det nye system ved navn Primo vil tage et kvantespring i retning af det digitale bibliotek og samtidig konfrontere udfordringen fra Amazon og Google direkte ved at skabe én enkelt lynhurtig og meget op-

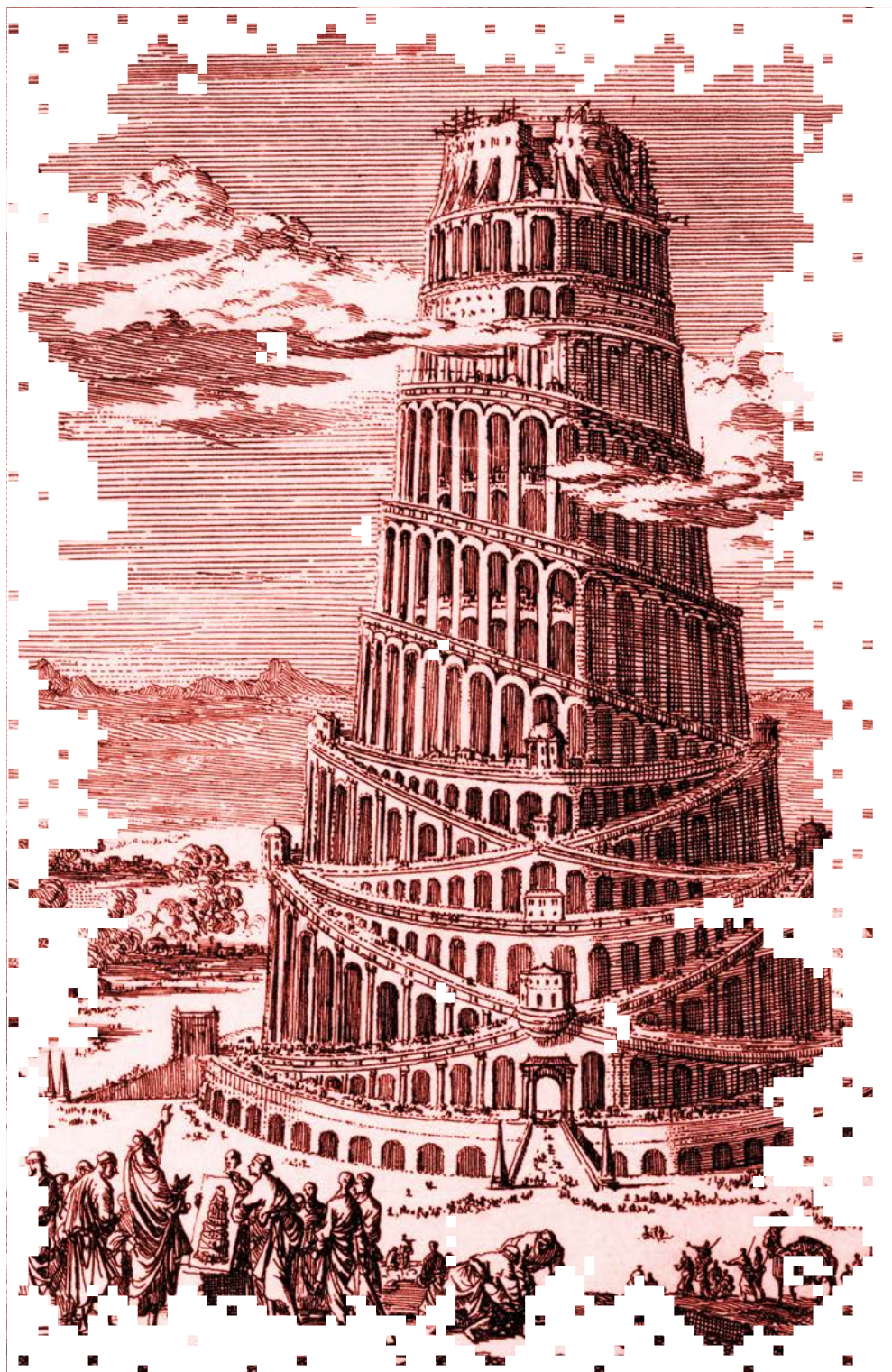
dagelsesorienteret indgang til alle bibliotekets fysiske og elektroniske materialer.”

Og det er rigtigt; i soeg.kb.dk er vi vidner til en opsvulmning af antallet af tilgængelige materialer. Samtidig får det apparatur som holder det hele sammen flere og flere features – forskellige søge- og filtreringsmuligheder, materialeanbefalinger, foruddefinerede afgrænsninger... En overordnet systematisk klassificering er væk, men vi finder altid noget; serendipitetsfaktoren stiger, og samtidig bliver vi også mere og mere i tvivl: Hvad søger vi i? Hvor mange hits skal vi gå igennem? Hvordan fungerer de algoritmer, som opstiller resultaterne?

Så samleren og bibliotekaren er i evig forhandling – den første vil gerne samle på alt, den anden vil gerne have et system. Vi som brugere har begge dele i os – vi vil gerne have adgang til alt, men vi kan godt se, at hver gang vi nærmer os idealet, så bliver fremsøgning svær, kilders oprindelse bliver usikker, og vores viden reduceres til rygter eller multipliceres i så stort et antal, at vi ikke kan nå at fordøje dem allesammen. Tænk Internettet! Man kunne argumentere for, at det er den alexandriske drøm om adgang til alt come true, men bare tanken om mængden af informationer allerede nu, eller som vil være der om 100 år! Man kan blive bange for, at så store mængder data ville gøre arkivet udeligt, at konstruktionen vil falde sammen eller blive deformeret under sig egen vægt, sådan som Luciano Canforas poetisk-spekulative forklaring på det alexandriske biblioteks forsvinden lyder: “It is as if a greater force were intervening to destroy an organism that could no longer be controlled or checked.”

Denne diskussion hvor de absolutte kategorier – totale samlinger, al viden, de ideelle verdener, uendelige biblioteker – bliver brugt, antager uundgåeligt en eksistentiel og teologisk tone. De ses i den litteratur, der omtaler emnet, og det ses også i Borges’ novelle, hvor der i en af de utællelige heksagoner findes en bog på en hylde, som er koden og oversigten over alle andre titler: et masterkatalog: “... a book that is the cipher and perfect compendium of all

other books.” En bibliotekar, som hyldest som “Bogens Menneske”, har muligvis undersøgt denne bog og har dermed antaget en guddommelig status: “This librarian is analagous to a God.”

Tanken kan lyde fristende, men jeg håber på, at styrken af vores biblioteker og bibliotekarer ligger netop i det faktum, at vores biblioteker er store men ikke absolutte, og at vores bibliotekarer ikke er guddommelige, men i den grad er menneskelige.

Få inspiration af en visiting fellow - Europæisk samarbejde styrker vores kompetencer

Forsommeren 2024 havde DTU Bibliotek i samarbejde med et af universitetets institutter, DTU Kemi-teknik, i to måneder fornøjelsen af "visiting fellow" Ann-Christin Andres fra University of Mainz, Tyskland, via en bevilling fra Skills4EOSC. Ann-Christin deler her sine indtryk og erfaringer efter opholdet

□ **Ann-Christin Andres**, University of Mainz, Tyskland

I am excited to share my experience with a fellowship programme that has been a real eye-opener! Thanks to Skills4EOSC and the fellowship programme "Unlocking opportunities in Open Science and Fair Data" that supports the collaboration between professionals from different institutions by sponsoring short secondments for data experts in the field of open science.

The joint project with DTU and DTU Library was planned for two months. DTU Library is responsible for supporting the departments at DTU in implementing the new Research Data Management (RDM) policy. Why me? Well, I come from a background in both RDM and chemistry, which makes me a good fit to support the Chemical Engineering department with the RDM implementation.

The aim of the project was to clarify

strengths and obstacles for RDM practices in the daily work of chemistry research groups by assessing the current state of RDM and identifying how best to support researchers.

Building Awareness: From Theory to Practice

My journey began with a clarifying workshop titled "Raising awareness and improving practices." This was a great chance to meet researchers from one of the department's research centers and introduce them to RDM concepts. We talked about data storage, archiving, and even handling physical samples while the participants reflected on their own research data management. It was fantastic to see the great workshop atmosphere: The discussions flowed and we identified areas where RDM could have a real impact. The workshop was well received so we decided to roll it out to two more research centers!

Deeper Dives: Challenges and Solutions

To get a deeper understanding, I also conducted short interviews with researchers. Here's what I discovered: while everyone recognizes the importance of data management, there's a disconnect between the official RDM guidelines and their day-to-day workflows.

The problem at the Chemical Engineering department? Current storage solutions don't always align with how researchers naturally organize their data.

Key Takeaways: Collaboration and communication are key!

These initial findings highlight a crucial point: effective RDM goes beyond just teaching theory. Collaboration with researchers is essential! Instead of a top-down approach, researchers need to be involved in shaping RDM practices. Plus, having a dedicated support team from the library and IT department makes a huge difference. But researchers also need a contact person who can address their specific challenges and gather feedback.

Working Together for Success

Throughout this project, I've been collaborating closely with the DTU Library RDM team. The communication with the contact persons of the library was very friendly from

the very beginning, and I had the impression from the first meeting that great importance was attached to the joint planning and realization of the fellowship. This impression was confirmed during my time on site. I felt very well challenged and supported. There were always invitations to lectures and thematically appropriate workshops that could be easily integrated into the workload. This gave me the opportunity to look at the work from a different perspective. Bouncing ideas off each other and learning from their experiences has been very valuable. I gained an insight into the diverse activities

i *The fellow*

Ann-Christin Andres is a chemist with over 3 years of experience in research data management (RDM) with a focus on RDM training. In her current position as a research associate for RDM at the university of Mainz, she enjoys using her skills to contribute to the exciting work of NFDI4Chem to create a future for data in chemical research. NFDI4Chem is the chemistry consortium of the National Research Data Infrastructure (NFDI), a German association in which valuable data from science and research are systematically accessed, networked and made usable in a sustainable and qualitative manner. Ann-Christin's work covers a wide range of RDM consulting services, and she is passionate about FAIR and Open Science.

“The fellowship abroad was a great opportunity to try out new ways of applying techniques I already knew. I was able to put my knowledge and further practical experience in teaching RDM to good use.

in a library and got an overview of the essential work processes. I learnt how the review process of a data publication works, which is a really important new skill.

Conclusions and outcomes

It was great to contribute my experience in the conception and realization of RDM workshops. Within my work for NFDI4Chem, such close collaboration with a chemistry department over several weeks has not yet been possible. The approach of working with the chemistry department and DTU Library was good, but the chemistry department was not always open to the suggestions and support offered by me and/or the library. It became clear that a project like this is not just about expertise, but also about interpersonal skills: it is all about communication. I realized that DTU Library offers a lot of useful services, and it is sad to see that researchers are not aware of these services and do not use them.

I'm staying tuned to see how the gap between RDM theory and practical implementation in chemical research can be closed.

My personal conclusion is that Denmark is definitely worth a trip. If you get the chance to do a fellowship (at DTU), you should definitely take it.

The fellowship abroad was a great opportunity to try out new ways of applying techniques I already knew. I was able to put my knowledge and further practical experience in teaching RDM to good use. I also had the chance to get to know lots of lovely people and learn about their culture. I had a fantastic experience overall and really enjoyed the fellowship, so I would definitely do another one abroad if the opportunity arose.

i Skills4EOSC
Skills for the European Open Science commons: creating a training ecosystem for Open and FAIR science

Behovet for dataprofessionelle såsom data stewards, datamanagers og open science-specialister er stigende i Europa. Der er på europæisk plan behov for at understøtte og harmonisere træning af sådanne dataprofessionelle. Dette "skills gap" adresseres af Skills4EOSC-projektet.

Skills4EOSC begyndte i september 2023 og varer 3 år. Projektet finansieres af Horizon Europe-programmet, koordineres af GARR, det italienske forsknings og uddannelsesnetværk og består af 44 partnere i 18 europæiske lande. I Danmark deltager DTU, CBS, KB, AAU, AU og DeC i en lang række arbejdsprojekter.

Formålet med Skills4EOSC er at danne et netværk af Kompetencecentre, der skal understøtte uddannelsen af europæiske forskere og dataprofessionelle indenfor håndtering af forskningsdata (research data management, RDM), FAIR data og open science. Skills4EOSC ønsker også at harmonisere denne træning og uddannelse indenfor European Open Science Cloud (EOSC).

For at understøtte livslang læring har Skills4EOSC-projektet udbudt fellowships til etablerede dataprofessionelle, der ønsker at videreudvikle deres kompetencer indenfor FAIR og open science. Der blev tildelt ni rejsebevillinger, hvor ansøgeren opholder sig hos en værtsinstitution indenfor Skills4EOSC-konsortiet. Ann-Christin Andres er en af de første sådanne fellows, der denne sommer har afsluttet sit ophold på DTU og DTU Bibliotek.

Læs mere

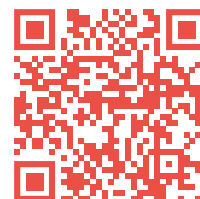

Læs mere om Skills4EOSC:

www.skills4eosc.eu/

Læs mere om fellowships:
www.skills4eosc.eu/participate/fellowship-programme

Hvordan vurderer man effekten af biblioteksundervisning?

- Erfaringer med dialog-baseret undervisnings-evaluering

□ **Michael Christian Andersen, Søren Davidsen, Muhamed Fajkovic, Annemette Møller Hansen, Camma Juel Jepsen og Therese Møller**, Københavns Universitetsbibliotek / Det Kgl. Bibliotek

Ovenstående spørgsmål kan holde de fleste biblioteksundervisere vågne om natten: Ville de studerende have brugt de samme artikler og bøger, skrevet de samme opgaver og fået samme karakterer uden vores undervisning? Hører de pligtskyldigt efter, når vi underviser dem, for så blot at bruge de forhåndenværende materialer eller materialer de har fået af deres vejleder, når de går i gang med at skrive deres opgaver? Med andre ord: hvad er egentlig effekten af vores undervisning?

På Københavns Universitetsbibliotek (KUB) spørger vi selvfølgelig vores kursister, hvad de synes om vores undervisning, fx om formid-

lingen og det faglige indhold har været i orden, og om det er deres vurdering, at de har lært noget.

Alt imens disse undervisningsevalueringer siger noget om deltagernes oplevelse og indtryk af selve undervisningen, siger de meget lidt om selve effekten af biblioteksundervisningen. Vi kan kun formode, at vores kursister erhverver sig informationskompetence på vores kurser, men hvor længe, de beholder den, og om de bruger den aktivt, fx i en eksamenssituation, kan vi af gode grunde ikke vide. Emnet eller problemet findes beskrevet i en del forskningslitteratur. For eksempel diskuterer Oakleaf (2011) og Cook (2022), hvordan vi som bibliotekarer bør udvikle værktøj til enten kvantitativt eller kvalitativt at evaluere effekten af biblioteksundervisning. Pagowsky (2021), derimod, argumenterer for, at vi skal samarbejde med underviserne i forbindelse med en evaluering, og at vi igennem et sådant samarbejde kan udvikle endnu bedre un-

dervisning. Med andre ord findes der ikke et entydigt svar på, hvordan vi som bibliotekarer kan evaluere effekten af vores undervisning.

Undersøgellesdesign og metodejagt

Med de beskrevne forskningsindsigter in mente tog vi i efteråret 2021 hul på at finde en måde, hvorpå vi på KUB kunne evaluere effekten af vores biblioteksundervisning. Den første del af arbejdet bestod i at reflektere over og sammenligne forskellige tilgange til at evaluere effekter af undervisning med henblik på at udforme et undersøgelsesdesign, der kunne anvendes til vores projekt.

Vi diskuterede længe forskellige metoder og deres anvendelighed: Skulle vi måle kvalitativt (fx interviews med studerende og/eller undervisere) eller kvantitativt (fx tests og spørgeskemaer)? Dertil diskuterede vi, hvordan metoderne kunne indgå i et undersøgelsesdesign, hvor vi også skulle afgøre følgende: hvornår undersøgelsen skulle finde sted, hvad der skulle måles, hvem skulle informanterne være, om det skulle være en bestemt type kurser osv. I den henseende udarbejdede vi sågar en vurderingsskala for at kunne finde frem til det bedste undersøgelsesdesign.

I udvælgelsen af undersøgelsesdesign blev det klart for os, at underviserens perspektiv på, hvordan biblioteksundervisning havde en indflydelse på de studerendes læring, ville være ideelt at tage udgangspunkt i af flere årsager. Dels fordi undervisere kunne sammenligne undervisningsforløbene med tidligere forløb, hvor de pågældende studerende ikke havde modtaget biblioteksundervisning, dels fordi vi skønnede, at de studerendes refleksioner omkring egen læring i forhold til biblioteksundervisning var svær at indsamle under og efter eksamensperioden. Samtidig matchede denne tilgang vores ambition om – inspireret af forskningslitteraturen – at udvikle biblioteksundervisning sammen med underviserne.

På den baggrund nåede vi frem til, at de indlejrede kurser, hvor vi indgik i et kursusforløb, som mundede ud i en skriftlig eksamen, ville være et oplagt udgangspunkt for evaluering. Her ville vi invitere KU-underviserne til semistrukturerede interviews, efter at de havde gennemlæst de studerendes eksamensopgaver, og få deres vurdering af biblioteksundervisningens effekt.

Til formålet udarbejdede vi en semistruktureret interviewguide for at sikre, at vi berørte de samme emner i de forskellige interviews. Udover at det semistrukturerede interview levner plads til naturlig dialog, muliggør det ligeledes en styring af interviewet således at de på forhånd definerede, relevante emner bliver taget op. En sådan interviewguide er

BA OG KA STUDERENDE ANTROPOLOGI + VEJLEDERE

et spørgeskema + interview
Kvalitativ evaluering af
troer på BA og KA
kurser,

3. SEMESTER BA FARMACI, DE STUDERENDE SKAL LÆSE OPGAVE FØR ET GÆSTEFØRER I SYSTEMATISK SØGNING I PUBMED OG DOKUMENTERE DERES SØGNING OG METODE I OPGAVEN

Model 1: Checkliste af opgaver
Model 2: Spørgeskema
Model 3: Struktureret interview med vejledere

HVORDAN

HVORNÅR

★ EFTER UNDERVISNING
★ EFTER EKSAMEN

5
11

SCORE

opnåelig ★★★★★★
resultat ★★★★★★
ressourcer ★★★★★★

DET PROBLEMATISKE kontrolgruppe; at få fat i opgaverne is skal ikke
at få fat i opgaverne

↑ Eksperimenter med vurderingsskala

selvfølge ikke sat i sten, men må ses som et iterativt værktøj, der løbende er blevet ændret i henhold til indsigterne fra de forskellige interviews.

Vi testede dette undersøgelsesdesign – som vi har valgt at kalde *dialogbaseret undervisnings-evaluering* – i 2022, og har i år afprøvet det for anden gang.

Resultater

Overordnet set fandt alle underviserne bibliotekets undervisning åbenlyst relevant, ligesom de vurderede, at de studerende var blevet bedre til at foretage systematiske og kritiske litteratur- og informationssøgninger. Dette afspejlede sig bl.a. i, at de studerendes litteraturlister indeholdt mere relevant materiale end tidligere og således ikke krævede, at underviseren skulle bruge kræfter på denne del.

Underviserne havde ligeledes en del bemærkninger til det generelle niveau af informationskompetence blandt de studerende, og at de som undervisere godt kunne have en tendens til at gå ud fra, at de studerende som udgangspunkt beherskede akademisk litteratursøgning. Samtidig pointerede underviserne, at aktualiteten af biblioteksundervisningen var afgørende for de studerendes læring – dvs. at biblioteksundervisningen, for at have en effekt, skal finde sted på tidspunkter, hvor de studerende i høj grad har behov for den.

Endelig har vores interviews givet os mulighed for at få underviserne til at reflektere over, hvordan vi bedre kan indlejre biblioteksundervisningen, samt hvordan gentagelse kan være afgørende for de studerendes læring – noget der ofte er vanskeligt at imødekomme, da vores undervisning som oftest er enkeltstående.

Fordele, gevinster og hvorfor vi bliver ved

Der er nogle helt klare fordele og gevinster for både KU og KUB ved at evaluere den afholdte undervisning i fællesskab. Ud over undervisningens betydning for de studerendes opgaver bliver det også muligt at sætte fokus på kvaliteten af selve undervisningen, og dermed om der er et forbedringspotentiale. Samtidig er det en gevinst, at samtalen skaber et tættere bånd mellem KUB og KU, hvor KUB-underviserne får et indblik i den kontekst, undervisningen foregår i. Dialogen om undervisningen er dermed med til at styrke kontakten og relationerne mellem biblioteket og KU.

Vores erfaring er, at den dialogbaserede undervisningsevaluering skaber et rum, hvor især KU-undervisere har mulighed for at reflektere over, hvordan biblioteksundervisningen italesætter underviserens implicite forståelser af de studerendes udgangspunkter. Her er et eksempel på en refleksion fra en KU-underviser, som er kommet under et af vores interviews:

”Jeg tror, at der er meget mere i forhold til det at være studerende, som vi skal vænne os til at blive mere eksplicitte omkring, end vi tidligere har været på universitetet. At skrive en opgave, søge litteratur, alle de ting, hvor man tænker, ”det ved de godt”, fx skrive en problemformulering. Men hvad ER en problemformulering? [...] Vi skal ikke være bange for at starte forfra en gang imellem. Her tænker jeg, at litteratursøgning er en vigtig brik i det, så det bliver noget vi snakker om, og ikke bare bliver endnu en ting, vi regner med, at de studerende har styr på.”

Som citatet illustrerer, hjælper den dialogbaserede undervisningsevaluering os med at se, hvordan vores undervisning indgår i de studerendes daglige gang på universitetet. På den måde er vores undervisningspraksis ikke alene en sum af fx pædagogiske tiltag og søgetekniske instruktioner. Det er også noget, der skal passe ind i det store akademiske narrativ, både generelt, men også for hver enkelt studerende.

Slutteligt skal det nævnes, at den dialogbaserede evaluering helt konkret har ført til, at der bliver aftalt mere biblioteksundervisning, at der er etableret flere faste aftaler om indlejret undervisning, og at undervisningens indhold i højere grad end tidligere bliver tilpasset studiets forløb.

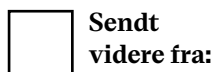
i Hvis du eller dine kollegaer har lyst til at prøve kræfter med dialogbaseret evaluering, er her en meget kort guide til, hvordan man kan komme i gang:

Guide til dialogbaseret undervisningsevaluering:

- 1 En lille gruppe medarbejdere nedsætter en arbejdsgruppe og udformer en interviewguide mhp. at igangsætte den dialogbaserede evaluering af undervisningen.
- 2 Kollegaer, som godt kunne tænke sig at deltage i dialogbaseret undervisningsevaluering, kontaktes, hvorefter de aftaler interviews med de ansvarlige undervisere ved semesterstart.
- 3 Når de studerende har været til eksamen, interviewes underviserne af arbejdsgruppen.
- 4 Underviserens inputs videreformidles til kollegaer via rapporter og mundtlige oplæg.

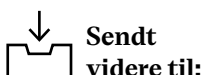
Stafetten

– Fra min stol

Sendt
videre fra:

Jette Meelby, bibliotekar på Sundhedsvidenskabeligt Bibliotek, Nordsjællands Hospital

Sendt
videre til:

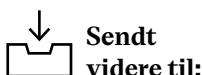
Sara Linnebjerg, Informationsspecialist, DTU Bibliotek

Når sommeren er ved at gå på held, bliver der ekstra travlt på licenskontoret her på DTU Bibliotek.

Alle vores licenser på de elektroniske tidsskrifter, databaser m.m. skal fornyes inden udgangen af året, og sammen med mine gode kollegaer i licensgruppen bruger vi efteråret og vinteren på at jonglere med bl.a. forbrugsstatistikker og diverse udregninger af forbrug vs. omkostninger. Dette gør vi for at optimere indholdet af vores e-ressourcer, så vi i videst muligt omfang kan tilbyde DTU's forskere og studerende adgang til relevant videnskabelig litteratur. Vi har både licenser, vi selv forhandler direkte med forlagene, og nationale licenser der forhandles af Det Kgl. Biblioteks Nationale Licenskonsortium. Fælles for de enkelte aftaler er, at vi gennem analysearbejdet skal kunne tage stilling til, om det er en licensaftale, vi ønsker at fortsætte med, eller om der skal justeringer til inden vi indgår en aftale.

I licensgruppen arbejder vi i fællesskab på at få fornyet aftalerne. Dog har vi hver en portfolio af licensaftaler, som vi er primær ansvarlig for, og er derudover også sekundær ansvarlig på hinandens aftaler. På den måde er der altid én at sparre med, hvis vi er i tvivl om nogle detaljer før, under eller efter en licensforhandlingsproces.

Når alle licenserne er fornyet, starter de næste mange trin i et årshjul, hvor bl.a. årsstatistikken, daglig administration og forberedelse til næste fornyelsesrunde skrives i kalenderen.

Sendt
videre til:

Mogens Kragssig Jensen, chefkonsulent, forskningsbibliotekar, Syddansk Universitetsbibliotek

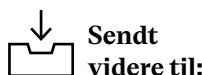
I Odense har jeg min pind i Afdeling for Informationsressourcer. Her handler det om 'materialer' i bredeste forstand, digitalt eller analogt. En del af mit job er at betjene historiestudiet samt andre dele af universitetet, der har

behov for historiematerialer. Desuden deltager jeg i bibliotekets accessionsudvalg, der tager stilling til alle former for abonnementer og aftaler. Her samarbejder jeg, iført en humaniorahat, med kolleger med andre fagligheder. Det kan være et livligt udvalg.

Desuden er der løbende kontakt til historiestudiet, hvor jeg er én af flere indgange til biblioteket. Historikere er jo som udgangspunkt ret selvhjulpne, men spændende krøl-lede forespørgsler der lander hos mig, er ofte basis for mere kontakt, ad hoc undervisning eller anden interaktion.

Et område, der er kommet til at fylde mere de senere år, er Team for Særsamlinger, hvor jeg er teamansvarlig for en lille dedikeret kreds af kolleger. Der er en forventning om, at vi udnytter de særsamlinger, vi har stående, fx ved at sætte dem i spil i relevant forskning, formidling og fx studenterinvolvering sammen med de faglige miljøer.

Gennem en overordnet prioritering arbejder vi løbende med alle opgaver inden for sikring, tilgængeliggørelse og formidling. Aktuelt forholder vi os fx til en konservatorrapport om vores magasinfaciliteter. Der udvikles nye teknologier for at effektivisere katalogiseringsprocesserne, for ellers bliver vi da vist aldrig færdige. På formidlingsfronten bliver efterårets store 'ting', at vi begynder at eksponere vores middelalderfragmenter til en international base.

Sendt
videre til:

Sacha Zurcher, specialkonsulent, Roskilde Universitetsbibliotek (RUB)/Det Kgl.

Min daglige gang har jeg på RUB i team forskersupport, hvor vi hjælper RUC's forskere med Open Access, Citizen Science, ophavsret og mit område, forskningsdata. Jeg rådgiver forskere, når de skal lave en data management plan (DMP) for fx Horizon Europe-projekter, hvor mange af spørgsmålene er relateret til at gøre forskningsdata findable, accessible, interoperable og reusable (FAIR). Terminologien er ikke altid let at forstå, så jeg hjælper forskere med bl.a. metadata, filformater, provenance, repositorier og licenser.

Disse emner bliver også taget op, når min kollega fra KUB og jeg underviser ph.d.'er fra RUC i forskningsdata-håndtering og FAIR-principperne, eller når jeg underviser på KUB's ph.d.-kursus på KU. Jeg elsker at undervise og gør mit bedste for at formidle et relativt nyt og svært emne så praksisnært som muligt, hvor der er plads til at drøfte ph.d.'ernes udfordringer med deres forskningsdata.

I KB's Open Science-samarbejde på tværs har vi, fra AUL, KUB og RUB, udviklet workshopen "Searching for research data", som jeg glæder mig til at tilbyde forskere på RUC. Mit arbejde er varieret, også på nationalt niveau, hvor jeg på vegne af RUC sidder i det nationale Data Management Rådgivende Forum og deltager i følgegruppen for implementering af den nationale strategi for FAIR data management i en arbejdsgruppe om FAIR-kompetencer og viden.

Lige nu har jeg travlt med at lære det nye data repository "DeiC Dataverse" at kende, så RUC's forskere kan bruge dette repository til deres datasæt efter sommerferien.